

Det Kongelige Kultur- og Likestillingsdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Deres referanse:
22/4032

Vår referanse
22/6050-2

Saksbehandler / telefon
Mette Rysjedal /

Dato
17.11.2022

Høringssvar til ny lov om omsetning av bøker - bokloven

Lørenskog kommune viser til høring av forslag til ny lov om omsetning av bøker (bokloven) fra Kultur- og likestillingsdepartementet med høring 18. november 2022, og ønsker å gi følgende høringssvar.

Lovens formål er å legge til rette for bredde, mangfold og kvalitet i norsk litteratur og sikre god tilgjengelighet til litteraturen for alle i Norge.

Formålet harmonerer med Lov om folkebibliotek av 20.12.1985 med revidering 01.01.2014 der folkebibliotekene skal formidle kvalitet, allsidighet og aktualitet i hele tjenestetilbudet.

Folkebibliotekene er viktige for gratis tilgang til litteratur og for å utjevne forskjeller i samfunnet. Bokloven skal bidra til å fremme kultur- og kunnskapsformidling, styrke norsk skriftkultur og tilrettelegge for et mangfold av aktører. Formidlingen av litteraturen skjer uavhengig av format i bibliotekene. Det er bredden i innholdet som er viktig å formidle til leseren.

§ 1 Formål

Lørenskog kommune støtter forslaget til formålsparagraf. Den støtter opp under bredde, mangfold og kvalitet i norsk litteratur. Videre bidrar den til å gi innbyggerne lik tilgang til litteratur. Dette er viktig for et velfungerende demokrati. Formålet med loven dekker det aller meste, men Lørenskog kommune mener likevel at i tillegg til bokmål, nynorsk og de samiske språkene bør også de nasjonale minoritetsspråkene kvensk, romani og romanes være nevnt. Det finnes i dag særs lite litteratur på disse språkene, men å inkludere dem innebærer en synliggjøring som er viktig for de det gjelder. Lørenskog kommune anbefaler et tillegg på siste setning som dette:

[...] styrke skriftkulturen på bokmål, nynorsk, de samiske språkene og de nasjonale minoritetsspråkene.'

§ 2 Definisjoner

Lørenskog kommune har følgende merknader til definisjoner:

- a. bok: det støttes at definisjonen er plattformuavhengig.

d. sluttkunde: Lørenskog kommune legger til grunn at bibliotek også blir regnet som sluttkunde og at det må gjelde i alle andre deler av loven der sluttkunde har rettigheter eller plikter.

§ 3 Lovens virkeområde

Når det gjelder språk, vises det til forslag om tillegg i formålsparagrafen.

Det er positivt at lovforslaget innebærer skaffe- og leveringsplikt for lærebøker i høyere utdanning uavhengig av format. Markedet for lærebøker i høyere utdanning utvikler seg mer mot abonnementstjenester hvor man som følgetjeneste til læremiddel får tilgang på digitale utgaver av lærebøker. Dette er en ugunstig utvikling sett fra folkebibliotekenes side, fordi en utvidet bruk av abonnementsordning undergraver den allmenne tilgangen til kunnskap også for innbyggere som ikke er i utdanning. Det er derfor ønskelig at fagbøker for profesjons-markedet og lærebøker for høyere utdanning inngår i lovens virkeområde slik lovforslaget legger opp til. Selv om lærebøker for grunn- og videregående skole ikke inngår i lovforslaget, er det viktig at det også her sikres tilgang til lærebøker for elever som ikke følger et vanlig utdanningsløp.

§ 4 Normalkontrakt

Lørenskog kommune støtter opp under forslaget om at illustratører og designere kan omfattes av normalkontrakter. Grafiske elementer har en økende betydning i nye utgivelser og det er viktig at disse yrkesgruppene ivaretas på lik linje med forfattere og oversettere.

§ 5 Fastpris på bøker

Det er positivt at fastprisen beholdes fordi det er viktigere med bredde i tilbudet enn enkelte billige titler.

Det er positivt at lovforslaget legger opp til at bibliotekrabatten beholdes og hjemles i forskrift. I arbeidet med forskrift bør dagens praksis videreføres, slik at bibliotekene kan sikres rabatt med opptil 20 prosent. En reduksjon av rabatten kan føre til redusert innkjøp i bibliotekene og et dårligere utvalg for innbyggerne.

Når bibliotek regnes som sluttkunde, må fastpris i fastprisperiode også gjelde for e-bøker og digitale lydbøker til bibliotek.

§ 6 Plikt til å skaffe og levere papirbøker og e-bøker

Prinsippet om å likestille papirbøker og e-bøker støttes. Dette prinsippet må også gjelde for kjøp og bruk i bibliotekene. I dagens innkjøpsmodeller kan ikke bibliotek kjøpe eksemplarer av e-bøker, men de betaler en pris per utlån, enten i form av pakker på 10 utlån eller per enkeltutlån. Kulturrådet har inkludert e-bøker i innkjøpsordningene etter en eksemplarmodell, og denne ordningen er i samsvar med prinsippet om likestilling av formater. Denne modellen bør være en grunnmodell for bibliotekene som må fastsettes i forskrift til loven, men uten en tidsavgrensning på 5 år, slik Kulturrådets ordning er i dag. Bibliotekene bør selv få avgjøre hva som skal være tilgjengelig i deres digitale samlinger, på lik linje med de fysiske formatene.

§ 7 Plikt til å tilby og levere digitale lydbøker

Departementets forslag om leveringsplikt for lydbøker støttes. Lørenskog kommune mener at den også skal gjelde for levering av lydbøker til folkebibliotek. Dagens innkjøpsmodell for bibliotek bygger på lisenser, ikke eksemplarsalg, en ordning som ikke gir bibliotekene mulighet til å bygge opp egne

samlinger av lydbøker. I tillegg er ordningen kostbar, noe som medfører et til dels uoversiktlig og mangelfullt tilbud til lånere.

Forskriften bør inneholde føringer for hvordan bibliotekenes tilbud kan utfylle og ikke konkurrere med strømmetjenestene, slik at man både kan sikre lønnsomheten i markedet, oppfylle bibliotekenes formålsparagraf om kvalitet, allsidighet og aktualitet i bibliotektilbudet og imøtekomme boklovens formål om å sikre god tilgjengelighet til litteraturen for alle i Norge.

Med hilsen
Lørenskog bibliotek

Mette Rysjedal
biblioteksjef

Dette dokumentet er elektronisk godkjent